

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi valtioneuvoston oikeudesta luovuttaa valtion Koitajoessa omistama koskiomaisuus Imatran Voima Osakeyhtiölle annetun lain kumoamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Laki valtioneuvoston oikeudesta luovuttaa valtion Koitajoessa omistama koskiomaisuus Imatran Voima Osakeyhtiölle (459/1946) ehdotetaan kumottavaksi. Lain kumoaminen tekisi mahdolliseksi aikanaan sanotun lain nojalla perustetun, Imatran Voima Osakeyhtiön ja Keskinäinen vakuutusyhtiö Eläke-

Varman nykyisin omistaman Pamilo-nimisen osakeyhtiön osakkeiden tai äänivallan enemmistön siirtymisen muun kuin valtioneumistöisen yhtiön haltuun.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan ensi tilassa.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotuksen perustelut

Laki valtioneuvoston oikeudesta luovuttaa valtion Koitajoessa omistama koskiosuus Imatran Voima Osakeyhtiölle annettiin kesäkuussa 1946. Lain pääasiallinen tarkoitus oli voimalaitoshankkeiden toteuttaminen, ja lain kolme ensimmäistä pykälää säätelevät koskiosuuksien ja maa-alueiden luovutusta. Lain 1 §:ssä tarkoitettu muodostettavaksi yhtiöksi tuli sittemmin Pamilo Oy, jolle ko. Imatran Voima Osakeyhtiölle (Imatran Voima Oy) siirtynyt koskiomaisuus luovutettiin vuonna 1953. Luovutuksen tapahduttua lain kolme ensimmäistä pykälää ovat näin ollen menettäneet merkityksensä.

Nykyään on merkitystä lähinnä lain 4 §:n osalta, jossa säädetään rajoituksesta, jonka mukaan laissa tarkoitettun (sittemmin Pamilo osakeyhtiö -nimen saaneen) osakeyhtiön osakkeista, jotka eivät saa olla haltijalle asetettuja, tulee enemmistön aina olla valtion määräysvallan alaisten osakeyhtiöiden tai valtion omistuksessa ja hallinnassa. Yhtiön yhtiöjärjestykseen tuli ottaa määräys, joka turvaa sanottujen yhtiöiden tai valtion mää-

räysvallan säilymisen. Pamilo Oy:n yhtiöjärjestykseen 6 ja 17 §:ään sisällytettiin lain vaatimat määräykset. Lain rajoituksista aiheutuu, että Pamilo Oy:n yhtiöjärjestyksestä ei voida näiltä osin muuttaa.

Pamilo Oy on voimalaitosyhtiö, jonka kotipaikka on Eno. Voimalaitoksen teho on 57 megawattia, minkä lisäksi laitoksella on lupa 50 %:n laajennukseen vuoteen 2000 mennessä. Voimalaitos on suomalaisen mittapuun mukaan suurehko vesivoimalaitos. Alueellisesti voimalaitoksella on varsin tärkeä rooli sähköntuotannossa, ja se työllistää vakinaisesti kahdeksan henkilöä.

Osakeomistus on Pamilo Oy:ssä muuttunut eri vaiheissa siten, että tällä hetkellä omistavat osakkeista valtioneumistöinen Imatran Voima Oy 51 % ja Keskinäinen vakuutusyhtiö Eläke-Varma (Eläke-Varma) 49 %. Imatran Voima Oy:lle kuuluu sähkönsaantioikeus sen omistusoikeutta vastaavasti. Eläke-Varman osuus sähkönsaantiin on luovutettu sovituin ehdoin Enso Oy:lle.

Edellä sanotut kolme osapuolta ovat osana samaa, nykyiseen omistuspohjaan johtaneita omistusjärjestelyitä sopineet Enso Oy:lle kuuluvasta osakkeiden takaisinosto-oikeudes-

ta. Optio koskee sekä Imatran Voima Oy:n omistusta samoin kuin Eläke-Varman omistusta Pamilo Oy:ssä. Enso Oy voisi halutessaan ostaa takaisin itselleen kaikki Eläke-Varman omistamat osakkeet ja osan Imatran Voima Oy:n omistamista osakkeista. Tämä optio-oikeus tosin aktualisoituisi vasta vuosina 2003—2011, jota ennen Enso Oy ei voisi osto-oikeuttaan käyttää. Mikäli Enso Oy ei käytä osto-oikeuttaan ja mikäli Imatran Voima Oy, jolle tässä tilanteessa syntyy osto-oikeus Eläke-Varman omistamaan osuuteen (49 %), ei käytä tätä oikeuttaan, on Eläke-Varma oikeus ostaa 2 %:n suuruinen osuus Pamilo Oy:n osakekannasta Imatran Voima Oy:n osuudesta. Edellä olevan mukaisesti määräysvalta Pamilo Oy:ssä voisi siten siirtyä muulle kuin valtion määräysvallassa olevalle yhtiölle. Ottaen huomioon, että Eläke-Varma ei ole esillä olevassa laissa tarkoitettu valtioenemmistöinen osakeyhtiö, sopimusta ei luonnollisestikaan voida panna täytäntöön tältä osin niin kauan, kuin esillä oleva laki on voimassa.

Omistuksen enemmistön mahdollista siirtymistä muulle kuin valtioenemmistöiselle yhtiölle ei enää nykyoloissa katsota tarpeelliseksi kieltää. Kumottavaksi ehdotetun lain taustalla olleet syyt ovat käytännössä menettäneet merkityksensä asianomaisen lainkohdan osalta. Mainittakoon, että lailla valtion

osakasvallan käytöstä eräissä taloudellista toimintaa harjoittavissa osakeyhtiöissä (740/1991) kumottiin kaikkiaan kuusi varsin samantapaista lakia tai lainkohtaa.

Sen johdosta, ettei kumottavaksi ehdotettua lakia ole muustakaan syystä tarvetta pitää voimassa, ehdotetaan laki kokonaisuudessaan kumottavaksi.

2. Ehdotuksen taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksella ei ole valtiontaloudellisia vaikutuksia.

3. Asian valmistelu

Ehdotus on valmisteltu virkatyönä kauppa- ja teollisuusministeriössä.

4. Ehdotuksen voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

valtioneuvoston oikeudesta luovuttaa valtion Koitajoessa omistama koskiomaisuus Imatran Voima Osakeyhtiölle annetun lain kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan valtioneuvoston oikeudesta luovuttaa valtion Koitajoessa omistama koskiomaisuus Imatran Voima Osakeyhtiölle 14 päivänä kesäkuuta 1946 annettu laki (459/1946).

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Helsingissä 3 päivänä lokakuuta 1997

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri *Matti Aura*

